

Ruskosinisiipi

Brun blåvinge

Eumedonia eumedon

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)



Luonnehdinta

Ruskosinisiipi on pieni tasaisen tummanruskea päiväperhonen, jonka siipiväli on 23–32 mm. Sininen väri puuttuu molemmilta sukupuolilta; vain naaraalla on heikkoja oransseja kirjailuja takasiipien yläpinnoilla. Parhaiten ruskosinisiiven tunnistaa takasiiven alapinnan pitkistä vaaleasta keskijuovasta. Tämä erottaa sen usein samoilla elinpaikoilla lentävästä toisesta ruskeasta lajista, lehtosinisiivistä (*Aricia artaxerxes*). Vaarantuneella huhtasinisiivellä (*Aricia nicias*) valkoinen viiru on puolestaan leveämpi ja se jatkuu lähelle takasiiven tyveä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Ruskosinisiipi elää tuoreilla lehto- ja metsäniityillä, hakamailla ja metsänreunoilla, joita lähes poikkeuksetta suojaa ympäröivä puusto. Pohjoisessa varsinkin metsäkurjenpolven valtaamat vanhat pihapiirit ja pellot ovat hyviä elinympäristöjä. Lentoaika on kesäkuun alkupuolelta heinäkuun puoli-väliin. Toukka elää metsäkurjenpolvella (*Geranium sylvaticum*), joka määrittää vahvasti lajin elinympäristöjä. Ruskosinisiipeä esiintyy melko yleisenä, joskin paikoittaisena lähes koko maassa pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta. Perhonen harhautuu harvoin elinympäristönsä ulkopuolelle, mutta elinpaikoillaan laji voi olla hyvinkin runsaslukuinen.

Nykytila ja uhkatekijät

Ruskosinisiiven kanta on taantunut elinvoimaisesta silmälläpidettäväksi. Taantuminen on tapahtunut muun muassa maatalouden tehostumisen ja siitä seuranneen niittyjen ja hakamaiden vähentymisen seurauksena. Lajille sopivia avoimia perinneympäristöjä uhkaa umpeenkasvu niittokulttuurin ja luonnonlaidunnuksen loppumisen myötä. Taantumista on tapahtunut varsinkin maan etelä- ja keskiosissa; sen sijaan pohjoisessa ruskosinisiiven levinneisyysalue on laajentunut ja kannat näyttäisivät vahvistuneen 2000-luvun aikana.



Hoitosuosituks

Ruskosinisiiven asuttamia alueita tulisi hoitaa jatkuvan kasvatuksen periaatteella, suosien pienaukkohakkuuta. Elinympäristöissä ja niiden läheisyydessä tehtävien metsänhoitotoimien yhteydessä puutavaraa tai hakkuutähteitä ei tulisi pinnota lajin esiintymisen kannalta keskeisten kurjenpolvikasvustojen päälle. Ruskosinisiipi hyötyy metsittyneiden niittyjen raivauksesta ja säännöllisestä niitosta. Lajia esiintyy puustoisilla perinneympäristöillä, joiden vapaaehtoiseen suojeluun ja luonnonhoitotoimiin on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Silvonen, K., Top-Jensen, M. & Fibiger, M. 2014. Suomen päivä- ja yöperhoset – maastokäsikirja (A field guid to the butterflies and moths of Finland), Oestermarie, 822 s.
- Suomen Lajitietokeskus, ruskosinisiipi. Saatavilla: <https://laji.fi/taxon/MX.60863>. Viitattu 4.10.2022.
- Vainio, M., Kekäläinen, H., Alanen, A. ja Pykälä, J. 2001. Suomen perinneympäristöt. Perinnemaisemaprojektin valtakunnallinen loppuraportti. Suomen ympäristö 527. Helsinki. 163 s.

Kuvat: Pekka Malinen, CC-BY-NC-4.0, laji.fi